

Inhoud

- André Mottart
XI *Woord vooraf*
- XIII *Algemeen programmaoverzicht HSN-30*
- XV *Chronologisch programmaoverzicht parallele sessies*
- 1 *Thematisch programmaoverzicht en beschrijving/presentaties workshops*

3 1. Basisonderwijs

- Marijke Bauwens
4 *Het schoolvak Nederlands en de beleving ervan door de ogen van het (anderstalige) jonge kind. Hoe kan men als basisschool deze kinderen ondersteunen?*
Folkert Kuiken
- 9 *Woordenschatuitbreiding bij zes- tot twaalfjarige leerlingen, inclusief nieuwkomers*
Mariëtte Hoogeveen & Joanneke Prenger
- 14 *Taaldomeinen in samenhang*
Fien Loman
- 18 *Ben jij woordenwijs? Concreet aan de slag met schoolteams basisonderwijs (2,5-12 jaar) rond woordenschatverwerving*
Marjoke Bakker
- 23 *Oefensoftware bij leren lezen. Wat werkt?*
Marijke Ceunen
- 27 *Lezen als krachtig hulpmiddel om aan de slag te gaan met anderstalige leerlingen*
Alma Artoos & Lut Maes
- 31 *Het verhaal van een school die van lezen een deugd maakt voor alle kinderen*
Mirthe Stoop, Joeki Segers & Jurgen Tijms
- 33 *#BOOK: Een boekenclub voor leesattitude, leesbegrip en sociaal-emotioneel leren voor leerlingen in het speciaal basisonderwijs*

39 2. Lerarenopleiding basisonderwijs

- Marlies Algoet
40 *Tijd voor meer onderwijstijd. Tijd voor meer interactie-kwaliteit. Maximaal Megataal in de kleuterklas*
Arjanne Hoogerman
- 44 *Leesbevordering en literatuureducatie in het basisonderwijs*
Saskia Buyckx, Tim Robijns, Saskia Timmermans & Marieke Vandersmissen
- 48 *Rekenen op taal: taalbewust wiskundeonderwijs in de lagere school*

- Niels Bakker
51 *Digitaal lezen, anders lezen?*
Ans Hubert & Hilde Imberechts
56 *Feed up, feedback en feedforward bij taaltaken in de lerarenopleiding*
Bart van der Leeuw & Theun Meestringa
60 Een systematische beschrijving van relevante kennis over taal
Jan T'Sas & Ria Van de Eynde
68 Sprekend leren doet groepswerk renderen
Véronique Damoiseaux, Wenckje Jongstra & Ietje Pauw
71 *Leeslust op de Pabo*

77 3. Hoger onderwijs

- Erna van Koeven & Anneke Smits
78 *Hbo-studenten leren academisch schrijven in een blended leeromgeving*
Pieterjan Bonne, Joke Vrijders, Sofie Van Daele & Chris Collier
81 *Observerend leren schrijven van de bachelorproef*
Jacqueline van Kruiningen, Friso Muntinghe, Heleen Verdenius & Emma van der Weele
86 *“Soms verlies ik mezelf in mijn eigen emoties en gedachten”. Schriftelijke reflectietaken in een competentiegericht geneeskundecurriculum*
Fieke Van der Gucht, Pauline Van Daele, Mit Leuridan & Sibö Kanobana
91 *Taalonthaal: een schrijfcentrum aan de Universiteit Gent*
Tine Van Houtven
96 *Een professionele leergemeenschap als motor voor taalbeleid*
Wilma van der Westen
99 *De cijfers, de gezichten en de onneembare taal(beleids)barrières. Taaldiversiteit in het hoger onderwijs*
Annemijn Pasman
106 *Een kijkje in de keuken: taalvaardigheidsondersteuning in het hoger onderwijs*
Leen Schelfhout, Geert Vanthournout, Debbie Van Loo & Ann de Roover
111 *Het KAMELEON-model: een praktijkgericht model voor het realiseren van een brede focus in lesgeven*

117 4. Bso, mbo, vmbo

- Youri Vande Sande
118 *Geletterdheid en Nederlands taalonderwijs in de B-stroom*
Tiba Bolle & Inge van Meelis
121 *Differentiëren. Hoe hou ik alle leerlingen zinvol bezig in de les Nederlands? Tegemoet komen aan verschillen in het mbo*
Jeroen Hendrickx
127 *Digitale meerwaarde in de NT2-klas*
Hella Kroon
131 *Taalprogramma sterke studenten op weg naar het hoger beroepsonderwijs: 3F-plus*

- Jean Jacobs
- 135 *Spreken is zilver, schrijven is goud. Maakt een goede schrijfdidactiek het verschil?*
Eefje Boef, Corien Stevens & Joanne van der Boom
- 139 *Een hardop denken onderzoek naar kijk-luistervaardigheid*
Betty Mommen & Krista Claesen
- 143 *NodO+ – Taalcoaching voor beroepsopleidingen met laagtaalvaardige cursisten*
Freerk Teunissen
- 148 *Spellingles nieuwe stijl. Waarom stagneert spellingles? (En is daar iets aan te doen?)*

153 5. Literatuuronderwijs

- Theo Witte & Erwin Mantingh
- 154 *#Literatuurgeschiedenisonderwijs2016*
Paul Demets & Hilde Lauwers
- 159 *‘Leven in een huis als in een lichaam’. Thuiskomen in gedichten. Suggesties voor poëzielessen in de derde graad.*
Marloes Schrijvers, Tanja Janssen & Gert Rijlaarsdam
- 164 *Leert literatuur je het leven? Over het simuleren van zelfinzicht en sociaal inzicht via literatuuronderwijs*
Jan Uyttendaele
- 168 *Floris ende Blandefloer in de klas*
Margot de Wit
- 173 *Lezen doe je met elkaar: het groepsmondeling*
Dennis Van der Kuylen
- 177 *Herdruckt*
Laura Los, Maxime Van Steen, Susan Demol & Jordi Casteleyn
- 180 *Dichter. Leeronderzoek*
Caroline Wisse-Weldam & Gerdineke van Silfhout
- 182 *Zweten in de les Nederlands: geïntegreerd literatuur-, lees- en schrijfonderwijs*

187 6. Leesbevordering

- Elf Albrecht & Peter Jongenelen
- 188 *Een leesplezierbeleid op de basisschool*
Linda Ackermans
- 191 *Young adult literatuur op de leeslijst*
Roos Wolters & Peter van Duijvenboden
- 196 *“Hebt u nog zo’n boek?”. Over het behoud van leesmotivatie in basis- en voortgezet onderwijs*
Corina Breukink-Prosper & Aalt Prins
- 201 *Visie op jeugdliteratuur en literatuuronderwijs*
Ruth Lasters
- 204 *LOL ik lees! Leesplezier, ook voor beroepsleerlingen*

207 7. Nederlands in een meertalige context

- Maarten van der Burg & Annelies Kappers
208 *Leren met lef. Is de film beter dan het boek?*
Mariet Schiepers
211 *NedBox, online oefenkansen voor nieuwkomers*
Sophie Stroobants
215 *Turks is niet om te leren, juf! Thuistaal in groepswerk*
Sergio Baauw
219 *Recente migrantenkinderen en de overgang naar het regulier onderwijs*
Karen Torfs & Pandora Verstedden
219 *Aan de slag met anderstalige nieuwkomers: geschikte taken binnen een krachtige (taal)leeromgeving*

225 8. Onderwijsinnovatie

- Jeroen Lievens & Carolien Frijns
226 *Mobiele technologie in de klas: hebbedingetje of modern middel voor krachtig onderwijs voor iedereen?*
Martien Geerts & Hilde Vanbrabant
230 *Help! Hoe schrijf ik een rapporttekst? De Digitaalkit biedt ondersteuning*
Floor van Renssen, Anneke Smits & Heleen Vellekoop
234 *ICT is zeg maar (niet) echt mijn ding. Met multimediablogs naar betekenisvol literatuuronderwijs*
Mienke Droop, Karly van Gorp & Ineke Verheul
237 *Interactieve fictie in het VO: Games maken en schrijven*
Jeroen Clemens & Ferdi Schrooten
243 *Lesmodule 'Verborgen familieverleden'. Een voorbeeld van innovatief onderwijs bij Nederlands in 2016*
Linda Koenis & Pien Zeuwts
246 *Samen lezen: verbeteren van leesvaardigheid bij vijftienjarigen*
Joke Peremans & Nick Delafontaine
251 ~~Dictee~~ *Twictee*
Hélène Naert
254 *Spelling anders bekeken*

257 9. Taalbeschouwing

- Annelies Van Laere
258 *Taal beschouwen met leerlingen van de derde graag aso*
Thomas de Bruijn, Peter-Arno Coppen, Barbara Snel, Maarten Timmermans, Ricardo Walinski & Nienke Wassenberg
260 *Een activerende didactiek voor taalbeschouwing*
Lieve Knop
264 *Taal telt!*

- Frederik De Ridder & Karen Vander Plaetse
 267 *Taalbeschouwing in beeld en geluid met Archief voor Onderwijs*
 An Budts
- 269 *Inspireert het leerplan taalbeschouwing de dagelijkse klaspraktijk?*
 Riek Hazenbosch & Carly van Tilborg
- 273 *De kracht en macht van het woord*
 Michel Pijpers
- 277 *Praktisch grammaticaonderwijs*
 Anneke Wurth, Jaap de Jong, Hans Hulshof, Dineke Tigelaar & Wilfried Admiraal
- 284 *Naar een betere mondelinge taalvaardigheid. Het belang van feedback*

289 10. Taalvaardigheid secundair onderwijs/voortgezet onderwijs

- Ann Moens & Peter Cockelbergh
 290 *Ze kunnen niet schrijven... En niet lezen! (Laat staan spreken)*
 Marieken Pronk-van Eunen
- 293 *Lezen met sandwich*
 Amélie Rogiers & Klarien Lenting
- 297 *Het profiel van de vaardige lezer. Wie met plezier leest, leest beter*
 Gerdineke van Silfhout & Elise van der Molen
- 302 *Toetsen om te leren: het schrijfonderwijs op een hoger niveau!*
 Nina Verhaert & Dominiek Sandra
- 307 *De ene dt-fout valt meer op tijdens het lezen dan de andere. Van experimentele resultaten naar een mogelijke onderwijsaanpak*
 Lotte Vermeij
- 311 *Het belang van tekstbegrip: hoe docenten aankijken tegen leesvaardigheid in het voortgezet onderwijs*
 Sofie Viaene
- 312 *Meer talen, meer kansen*
 Maurice Dumont
- 314 *“Schrijven, denken en lezen gaan hand in hand”. Schrijfvaardigheid oefenen door leeservaringen te verwerken*

319 11. Taal- en letterkunde

- Maria Mos
 320 *Taalwetenschap in de klas: taalkundig onderzoek voor en door leerlingen*
 Pauline Van Daele, Jacques Van Keymeulen & Heleen Rijckaert
- 323 *Van taalkundig onderzoek naar klaspraktijk: Dialectloket slaat de brug*
 Walter Haeseryn
- 327 *Taalvariatie en normen in de vernieuwde Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS)*
 Johan van Iseghem
- 330 *Ouder dan een halve eeuw: voorgoed onder de sneeuw? Over historische teksten in de les Nederlands*

- Joop van der Horst
336 *Zinsbrokken*
Frank Willaert
- 339 *Dichters op vrijersvoeten. Middeleeuwse minneliederen van Hendrik van Veldeke tot Gruuthuse*
Jan Stroop
- 341 *De leraar Nederlands en zijn spagaat*
Astrid Wijnands
- 344 *Denken met de Algemene Nederlandse Spraakkunst. Het gebruik van taalkundige bronnen in taalkundelessen*
- 349 *Acroniemen- en begrippenlijst*